

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Mai aproape de Roma

Impreună cu PP. SS. Valeriu Traian al Orăzii și Iuliu al Clujului, I. P. S. mitropolit Alexandru a petrecut trei săptămâni în Cetatea eternă, lângă mormântul lui Petru, în umbra tronului lui Pius XII. Acuma, când înalții reprezentanți ai Bisericii noastre s'au întors la reședințele și la grijile lor de toate zilele, se cade să cuprindem într'o privire icoana și rostul acestei vizite, care va rămâne încrestată pe răbojul istoriei noastre ca un moment de mare însemnătate și de mare strălucire.

Călătorind la Roma, Ierarhii noștri au împlinit o obligație firească, aparținătoare slujbei lor. Au mers să se închine la mormintele apostolilor și să tâlmăcească Sfântului Părinte, prin viu grai, omagiile filiale ale întregii noastre Biserici, nesdruncinată ei alipire de Roma eternă, dragostea și admirația ei entusiastă pentru Pius XII care, în primul său an de pontificat, s'a știut impune în fața lumii ca suprema putere spirituală de pe pământ și ca cea mai mare nădejde a popoarelor doritoare de pace și dreptate. — În același timp, au trebuit să arate Vicarului lui Hristos situația turmei credincioase de pe meleagurile României, durerile și bucuriile acestei părți românești a Sionului universal, luptele pe care le duce pentru apărarea existenței sale și neîmpuținata încredere în misiunea pe care i-a rezervat-o Providența în sânul neamului românesc, din care face parte cu toată ființa și cu întregul ei destin.

Astfel, în chip firesc și necesar, prezența vlădicilor noștri la Roma capătă o importanță ce depășește limitele intereselor bisericești. Cauza Bisericii noastre fiind organic împletită în ființa neamului, problemele ei deschid în chip necesar perspectivele largi ale marilor interese naționale. Aceasta mai ales astăzi, când ni se pare că asistăm cutremurați la un sfârșit de lume, la un cataclism universal, din care fiecare caută cu suprema încordare să-și salveze viața și avutul. Se simte viu și intens și la Vatican atmosfera generală, cu durerile și îngrijorările ei fără seamăn. Cu singura deosebire că în Cetatea Vaticanului și în inima Sfântului Părinte nu se sbate grija și suferința unui neam sau unei țări numai, ci acolo se concentrează și se totalizează sbuciumul universului întreg. Acolo, unde vremelnicia este privită și luminată sub specie aeternitatis, învălmășeala apocaliptică a momentului istoric prin care trecem capătă alt sens și altă prețuire decât în îngustimea unilaterală a vederilor egoiste, naționale. De aceea scena diplomatică a Cetății Vaticanului, cu prestigiul în plină ascensiune, este astăzi întâia de pe glob. Sosirea la Vatican a ambasadorului special

trimis de Președintele Statelor Unite ale Americii tocmai în zilele când Arhierii noștri erau acolo, n'a făcut decât să sublinieze încă odată acest adevăr, astăzi evident.

Numai în această lumină își capătă sensul întreg vizita la Roma a Ierarhilor noștri. Prin însăși forța împrejurărilor, seria de manifestațiuni cu caracter religios, național și social: audiențe particulare și colective la Sf. Părinte și la alți înalți demnitari ai Vaticanului, parastasul la mormântul mucenicului Inochentie, serbarea dela colegiul Pio-Romeno, cu fastul hirotontrilor de preoți și diaconi pentru slujba altarelor noastre, recepții strălucite la legații, pretutindeni cu participarea unui mare număr de Cardinali și personalități conducătoare în lumea Vaticanului etc. — au fost afirmări românești cât se poate de binevenite în aceste zile de agitație și desorientare generală. Răsunetul pe care l-au avut în presa italiană, a Vaticanului în primul rând, nu face decât să confirme justetea acestei interpretări.

Este de sine înțeles că nu putem privi decât cu vie mulțumire și cu sinceră recunoștință înțelegerea și simpatia care ni-s'a arătat pe toată linia. La Vatican în primul rând. Aici trăiește și acum spiritul marelui prieten al Românilor, care a fost PIUS XI. E cu neputință să nu rămâi înduioșat de ultimul gest de dragoste ce ne-a arătat acest Papă excepțional, chiar în preajma morții sale, concretizând în el ca într'un testament sentimentele de totdeauna ale Sfântului Scaun față de noi. A rânduit, adeca, marele Pontifice, să se așeze în grădinile Vaticanului metopele columnei lui Traian, fiindcă voia — spunea el — să-și aducă mereu aminte, el și cei ce se vor plimba pe acele cărări, de iubitul său popor românesc, coborător prin sânge și credință, dela Roma străbună. Și câteva zile înainte de moarte, când lucrarea era gata, a revizuit personal inscripția ce avea să i se pună. Și fiindcă textul propus vorbea de poporul „daco-român“, Pius XI a rectificat: „Nu așa, ci să se scrie poporul român, romeno, ca să știe toți că neamul care trăiește astăzi în vechia Dacie, acela este vlăstar al Romei, înfățișat pe columna lui Traian“.

Dar și în afară de cercurile eclesiastice, vizita Arhierilor noștri a avut răsunet considerabil. Dovadă, între altele, locul de cinste pe care l-au dat publicațiuni importante interviurilor acordate de I. P. S. mitropolitul Alexandru. Pretutindeni bunăvoință și spirit dornice de a afla adevărul, pe care-l primesc cu simpatie și bucurie. Ceeace arată încă odată că „sângele apă nu se face“ și că, dacă alții prin propagandă abilă au reușit să cucerească

în inima poporului italian locul care este al nostru, apoi de vină suntem noi că n'am știut pune în lumină adevărul și dreptetea.

Vizita Arhierilor noștri — din care reținem aci momentele mai importante, — arată că acest lucru nici nu-i atât de greu cum se credea.

Sosirea în Cetatea Veșnică

În seara zilei de 17 Febr. c., Inalt Prea-sfințitul Metropolit Alex. Nicolescu, împreună cu Exc. Lor V. Tr. Frențiu și Iuliu Hossu, au fost primiți în gara Romei de Mons. Alberto Arboris. Mella di Sant-Elia, maestru de ceremonii al Sfântului Părinte, dd. Nicolae Petrescu-Comnen, ambasadorul nostru pe lângă sf. Scaun, Raul Bossy, ministrul României pe lângă Quirinal, Mons. Iuliu Cesarini, asesor la Congregația „Pro Ecclesia Orientali“, d. E. Panaitescu, directorul „Școlii române“ din Roma, păr. J. E. Evrard, rectorul Colegiului „Pio Romeno“ împreună cu alumnii, păr. A. Tăutu, consilier eclesiastic, întovărășit de enoriașii Sf. Sale, ș. a.

Dela gară Inalții Ierarhi au tras la Colegiul Pio-Romeno, unde păr. rector le-a adresat cuvântul de bun-venit. Inalt Prea Sfințitul Metropolit răspunde arătându-și bucuria de a fi sosit în cetatea eternă a lui Petru: „Am plecat în miez de iarnă, însă venim cu inimă primăvărată“...

La mormântul Vârhovnicului Petre.

Odată sosiți în Roma, Inalții noștri ierarhi își îndreaptă primul gând și primii pași spre marele martir și cap al Bisericii, Petru. Și iată-i îngenunchiați împreună cu fiii lor sufletești, la mormântul aceluia, căruia Domnul i-a zis oarecând: „Iară tu întorcându-te, întărește pe frații tăi“. — Rugăciunea fierbinte de pe buzele arhierilor se ridică, împreună cu șoptele sfielnice ale clericilor, spre Domnul milelor, prin robul său care străjuște asupra lor. — De aci ceata închinătorilor români s'a coborât în grottele Basilicei, pentru a aduce prinos de recunoștință la mormântul marelui Pontifice Pius XI, de binecuvântată pomenire.

Inchinare memoriei lui Inochentie Micu

Nu putea fi uitat nici acela care atâta a ostenit pentru poporul și biserica sa; acela, a cărui lupte au pus temelii programului național românesc; marele vlădică Inocențiu Micu-Klein nu putea fi uitat, de către chiar fiii și succesorii săi.

În bisericuța „Madonna del Pascolo“, unde de aproape două veacuri își doarme somnul veșnic vlădicul mucenic Inochentie Micu, arhierii noștri au celebrat un parastas în ziua de 25 Februarie, la care au asistat toți Ro-

mâinii din Roma, în frunte cu d. ambasador Petrescu Comnen. Răspunsurile corale au fost date de către corul colegiului nostru. Va fi tresăltat de bucurie sufletul marelui vlădică-erou, văzându-și visul împlinit: o Românie Mare, așa cum a dorit-o el. — La urmă I. P. S. pâr. *Mitropolit Alexandru* a rostit mișcătorul panegric:

*

„In excursiile mele prin munții Bihorului și Retezat am fost izbit de un fenomen geologic care se poate vedea și în munții Carști. Apele cristaline de munte, șuvoarele spumegânde dispăreau deodată la *soarbe*, ca atrase de o putere magică nevăzută, în măruntaele pământului, ca să reapară la *izbucuri* cu o năvală parecă mai vertiginoasă, liberate de lanțurile robiei. Am constatat aceasta la *Cetate* în Bihor, la Soarbe în falnicul Retezat și dealungul Jiului românesc mergând dela Câmpul Șirului spre Câmpul lui Neag.

Aduceam acest fenomen geologic în legătură cu istoria neamului meu românesc dealungul veacurilor.

Și acest neam a avut o viață îndelungată subterană, ascunsă de ochii lumii și a popoarelor Europei, cu rare izbucuri, când pe scurtă vreme se ivia la lumina soarelui istoriei. Când la 274 Aurelian Augustul părăsi cu legiunile sale Dacia felix, urmă o perioadă lungă de viață ascunsă în munți și văile lor tănuite, cari ne-au garantat viața națională în fața puhoiului cutropitorilor Huni, Goți, Avari, Slavi, și mai târziu Unguri. Documentele istorice nu ne increstează, dacă nu socotim de document desigur prețios *Niebelungenliedul*, apoi *Cronicon pictum Budnicense* și *Cronica lui Anonymus Belae notarius*.

Reapare neamul românesc de abia la 1290, când cu răscoala lui Radu Negru, fondatorul Valachiei, apoi în veacul XIV când cu fondarea prin Dragoș a Moldovei, a revoluției din 1437 care a dat naștere la faimoasa *Unio Trium Nationum*, a aceleia din 1519 a lui George Dozsa. Frații din Vechiul Regat au cunoscut o strălucire în timpul lui Ștefan Cel Mare, a gloriosului Mircea și urmașii lui, iar

noi în Transilvania în timpul lui Pavel Chinezul, Ioan Huniade eroul creștinătății și Matia pe care-l laudă italianul Bonfiniu, recunoscându-i origina română; deși nu prea mult am profitat ca neam de domnia lor, pentru că nobilimea noastră se pierde în masa ungurească atrasă de privilegiu. Neamul nostru din vechiul Regat a cunoscut o eclipsă cu începutul domniei sau suveranității turcești și și mai mult sub stăpânia fanariotă. Excepție făcu stăpânia glorioasă a lui Mihai Viteazul, care reuni sub schiptrul său toate cele trei provincii românești: Moldova, Muntenia, Transilvania. Dar fu strălucirea lui aceea a unui meteor luminos de durată mult prea scurtă. S'au ajuns totuși vremurile de glorie — după lovitură decisivă dată de domnul Tudor, — sub Cuza Vodă și Carol I. înțeleptul, ca să trăim mai apoi noi cei de azi mărirea domniei lui Ferdinand I. și alui Carol II vajnicul și clarvăzătorul și înțeleptul nostru Suveran.

Neamul românesc din Transilvania, după domnia Huniadeștilor, fu înghițit iarăși de *soarbele* istoriei vitrege, cu *izbucuri* rare la 1700, anul Unirii cu Roma; la 1783, revoluția lui Horia; revoluția din 1848 cu ziua în veci neuitată de 315 Maiu din Blaj; la 1894, pe timpul memorandumului; în anii 1910 ai activității parlamentare dela Budapesta, pentru că să iasă în sfârșit, să iasă politicește pentru totdeauna la suprafață, la lumina soarelui urcat la zenitul ascensiunii sale istorice la 1 Decembrie 1918, când ne-am reunit pe veci cu patria mamă.

După cum recunosc toți istoricii noștri imparțiali, Iorga, Lapedatu, Dobrescu, Missir, domnul Panaitescu aci de față, actul Unirii cu Roma fu începutul adevărat al resurecțiunii noastre naționale prin legăturile cu Roma părinților noștri.

Inocențiu Micu Klein, în această ordine de idei, se incadrează minunat în seria marilor crainici ai re'nvierii noastre naționale. Căci a fost nu numai arhieru al credinței noastre strămoșești dar și tulnic al redeșteptării din somnul de moarte al neamului său.

Născut la Sadul în 1692, după studii

strălucite făcute la părinții iezuiți în Tirnavia fu unul din aleșii sinodului electoral din 4/VI 1728 și numit episcop de Pontificele Romei. Hirotonit preot în 1729, fu consacrat episcop în 1730 fiind ridicat și la rangul de baron din partea împăratului Austriei. În 1732 la 28 IX e introdus episcop la Făgăraș. De aci încolo începe activitatea-i apostolică pentru ridicarea bisericii și neamului său. Ține trei sinoade, regulând afacerile eclesiastice și orânduind nevoile clerului: la 1730, 1737, 1744. Obține prin memorii dese și petiții și ședere îndelungată la Viena privilegii pentru clerul său, sesiuni parohiale și desleagă pe români de a mai plăti zeciuială preoților altor confesiuni. Pune bazele zidirii catedralei și seminarului din Blaj, precum și prima temelie a școlilor vestite ale Blajului. Obține dreptul pentru fiii iobagilor de a putea merge la școală; și pentru fiii nobililor de a obține slujbe.

Membru al dietei Transilvane, el mai întâiu ridică glasul pentru recunoașterea românilor ca a patra națiune pe lângă celelalte trei, trasând în linii generale programul nostru politic de mai târziu. Poporul nostru este cel mai vechiu în Transilvania, este mai numeros decât popoarele celelalte, decât toate trei popoarele la oaltă, deci i se cuvine să fie recunoscut cu toate drepturile sale ancestrale alături și deasupra celorlalți. Indrăzneala de a revendica drepturi pe seama poporului său ca națiune era să-l coste viața pe inimosul episcop.

Părit la Viena și calomniat, merge să se justifice; și fiindcă era să fie judecat de un tribunal laic, la sfatul Nunțiului Apostolic, se refugiază la Roma cerând ocrotirea Sf. Scaun.

Ci fu scris în cartea vieții ca la Roma să-și dea obștescul sfârșit la 1768. După șapte ani de tratative zadarnice între Sf. Scaun și curtea din Viena, de a se putea întoarce în țara sa, își dădu abdicarea în 1751, pentru că 18 ani mai târziu să moară în pământul sfânt al Romei.

Odihnește în pace suflet nobil aci, la picioarele altarului veghiat de candila sfântă și de ochiul Domnului Nostru Iisus Hristos.

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Prin științe la Dumnezeu

Cuvânt rostit la deschiderea sesiunii Academiei Pontificale a Științelor, de Preafericitul Părinte

PAPA PIUS XII

Bucuriei și plăcerii ce simțim inaugurând noul an științific al Academiei Pontificale a Științelor, li răspunde mulțumirea noastră de a ne găsi în mijlocul acestei nobile adunări de Eminentissimi Cardinali, de Excelentissimi diplomați, de persoane cu autoritate și de maeștrii iluștri și cercetători ai științelor fizice, matematice, și naturale și-a istoriei lor. Într-o asemenea adunare, și chiar în această sală voi ne-ați mai ascultat glasul modest, care aducea mesagiul incomparabilului nostru Predecesor Pius XI, când el, spre a-și repara vigoarea, nu a sufletului curajos ci a trupului slăbit, se supusese statului care veghia asupra vieții sale prețioase. Numele-i glorios este de acum scris cu caractere indelebile în fastele istoriei, ca și nu mai puțin pe prima pagină a acestei Academii a științelor de el instituită, care, dacă în structura-i și titlul ei sună a nou, prin firea ei, prin intenția și scopul urmărit reface și aduce la o mai modernă și universală înălțime științifică vechea și ilustra Academia dei Lincei, deja re-

înnoită de marele Pontifice Pius IX, Predecesorul Nostru de nepieritoare amintire.

Spre Pius XI, care ședea înaintea cu un an în această sală — care acuma se împodobește cu venerabila-i efigie — se întoarce trist și piin de reverință gândul nostru și afectul plin de recunoștință al sufletului nostru, care admira în mintea și inima lui ascensiunile puternice și îndrăznelile spiritului grijului de trecut, prezent și viitor, cari investimântau tronul său de strălucirile a celei mai înalte evlavii, a celei mai neobosite jertfe, a celei mai vigilente sollicitudini, a celei mai ample dilatări a credinței, a celei mai vii îndrumări a științei eclesiastice, a celui mai modern spor și rod al investigațiunii științifice. Această Academie — din partea lui deja încredințată grijilor binemeritatului și neobositului președinte, P. Gemelli — vă grăește vouă despre gloria lui cea mai avântată. Este o ascensiune alpină a dânsului, în spre sferile sublime și vaste ale Alpilor științelor, unde adevărul își înalță sus fruntea deasupra văilor și șesurilor, cari despart regiuni și țări; unde adevărul, care urcă din abisurile pământului și a mărilor, și coboară din profunzimile cerurilor adună, iluștrii miei oameni de știință, ingeniile voastre cercetătoare și glasul vostru înțelept spre a cânta imnul rațiunii omenști pe urmele lăsate în univers de Creatorul, atunci când săvârșise ceriurile și pământul și toată podoaba lor (Facere 2, 1-2) Odihnindu-se Dumnezeu de noui lucrări, zice sfântul Augustin, nu

se îndepărtă, abandonând lumea sieși (S. Augustini De Genesi ad Litteram, 1, 4 c. 12 n. 22 Migne P. L. t. 34 col. 304); ci păstră în sfatul său vecinic gândul providențial al omului, și susținând peste neant cu degetul omnipotenței sale universul și mișcarea lui, îl lasă în seama disputei oamenilor, fără ca omul să descopere opera pe care o face Domnul dela început până în sfârșit (Eccles. 3, 11). Este o mare enigmă, pe care neamului omenesc decăzut a propus-o Dumnezeu ca să obosească în deslegarea aceleia (Eccles. 1, 13): enigma Dumnezeului necunoscut operând în creațiune, pe care apostolul Pavel o indica filosofilor Epicurei și Stoici în Aeropagul atenian, spunând că un astfel de Dumnezeu necunoscut revărsase neamul omenesc peste tot pământul în decursul veacurilor, pentru că să-l caute pe Dumnezeu, decumva-l-ar găsi, deși nu e departe de unul fiecare dintre noi (Fapte, 17, 18-27).

Enigma creațiunii a stors veacuri de-a rândul admirația și intelectul tuturor neamurilor; cu soluțiile-i multiple a făcut să răsune porticele și școlile Academiei, a Peripatului și a Stoici; cu volumele sale a umplut bibliotecile antice și moderne; prin disputele sale asupra căilor de a o descifra a stărnit lupte între înțelepții cercetători ai spiritului. Aceste oboseli, aceste lecții, aceste volume, aceste lupte nu-s altceva decât căutarea adevărului ascuns în scutecele enigmei. Ce altceva, exclamă geniul Ipponei, ce altceva dorește sufletul omenesc decât adevărul?

Acolo sus în empireu, în raiul Domnului, te bucuri că noi moștenitorii ideilor tale, ideii tale, ce te-a călăuzit o viață întreagă, am ajuns la deplină izbândă. Te bucuri împreună cu noi că ajunși la întregirea neamului între hotarele sale firești trasate pe veci, suntem conduși de vajnicul și înțeleptul rege Carol II, care veghiaza cu ochiu de Argus la neștirbirea hotarelor țării noastre, spunând celor ce ahtiează după moștenirea lui Traian: Pe aci nu se trece. Grupați strâns în jurul tronului său, înfrunța-vom senini orice furtună.

Te asigurăm, suflet nobil de mucenic, că idealul ce te-a încălzit și cărările ce le-ai străbătut tu și acasă și la Roma, sunt idealul și cărările noastre, și acasă și la Roma. Vestigiile luminoase ce ne-ai lăsat noi, le păstrăm deapauri ca pe o comoară sfântă.

Dormi în pace!

Ad catacumbas

În dimineața zilei de 29 Februarie Preasfințitii arhieriei pleacă la Catacombe pe străvechea „Via Appia”, la *cimitirul lui Calixt*, chemat așa după numele îngrijitorului său, Calixt, diaconul Papei Zefirin. Datează din veacul II și a servit mult timp ca locaș de odihnă papilor. Aici au fost așezate și corpurile martirilor Sf. Cecilia și Tarsiciu.

Intr'o cameră mai spațioasă dintre ramificațiile de galerii subterane s'a săvârșit sfânta *liturghie românească*. Glasul I. P. Mitropolit Alexandru intonează: „Bine este cuvântată împărăția Tatălui... și depe buzele alumnului Colegiului „Pio Romeno” încep să se reverse răspunsurile sfinte. — Dumnezeiasca slujbă s'a început... Spiritul Păstorilor Românilor uniți cu Scaunul Sf. Petru cerșește de sus milă, pace, dar, pentru Rege, Neam, Țară. Momentele devin din ce în ce mai înălțătoare, culminând la prefacere, când Hristos avea să se coboare în mijlocul nostru. Genunchiurile se pleacă reverențios pentru a-l cinsti pe Împăratul măririi, pentru a se uni cu El, pentru a-i cersii lumină și tărie.

Cu sufletele întărite și reconfortate de așa rară ocazie sfântă, ne-am îndepărtat dela

cimitirul lui Calixt, dela falnicul mormânt mărturisitor de străveche și cucernică viață creștină.

Hirotoniri românești în Roma

3 Martie 1940. Capela Colegiului încet-încet se umple de lume. Episcopii noștri în jurul altarului, împreună cu un sobor de preoți, săvârșesc sf. liturghie. E sărbătoarea. Căci darul Sf. Spirit prin punerea mâinilor arhierilor, se coboară pentru a lega nouă zale la lanțul neîntrerupt al soldaților lui Hristos, dela Petru până în zilele noastre. Au fost hirotoniți ca preoți clericii: *Vasile Ilea, Simion Crișan și Ioan Seman*; — diaconi: *Virgil Maxim și Alexandru Rațiu*; subdiaconi: *Gh. Rusu, Ioan Dan și Alexandru Moistin*; — lector: Ștefan Benția. După liturghie Înălții arhieriei au dat o masă la care au luat parte Em. Sa Card. Eug. Tisserant, Card. La Puma, Card. Marmaggi; dd. miniștri Nic. Petrescu Comnen și S. Bossy; păr. Arborio Mella; dd. profesori Panaitescu și Ispirescu; coloneli Ștefănescu și Petrescu și alte multe personalități din Roma, precum și noii hirotoniți. În timpul mesei corul a executat câteva cântece românești care au stârnit admirația tuturor. — Cu această ocazie Înalt Preasfințitul păr. Mitropolit a ținut un toast ocazional, admirat și viu aplaudat.

Serata academică din aceeași zi a clericilor noștri, cu cuvântul de deschidere al păr. Birlea, conferința păr. Deliman și elogiile păr. Mitropolit Alexandru, au impresionat plăcut și de neuitat, cum neuitate vor fi și cuvintele părințești ale Preasf. Iuliu din seara acelei zile către clericul hirotonit V. Ilea și către ceilalți.

La Sfântul Părinte

Luni, în 4 Martie, Vicarul Domnului a primit în audiență specială pe arhieriei Bisericii noastre. Înălții prelați au fost însoțiți din partea Ambasadei române pe lângă Sf. Scaun de Păr. Canonic Tăutu, consilier ecleziastic și preotul bisericii române din Roma și de primul secretar al Ambasadei, d. Teodor

Galitza; de toți teologii și superiorii Colegiului Pio-Român; de preoții și clericii români din Colegiul iezuitilor, conventualilor, basilianilor, asumpționistilor, în frunte cu Părinții Bișoc și Grumel; de membrii Școalei Române din Roma; de un număr mare al coloniei române din Roma, între cari prof. Claudiu Ispirescu cu doamna, prof. Desmireanu cu familia, inginerii Morariu și Ghircu dela APIR cu familiile, doamna Col. Petrescu cu copilul, și alte multe doamne și domni, în număr de peste o sută persoane. Audiența s'a desfășurat în sala Tronului, unde Papa a sosit încunjurat de o parte a nobilei sale Curți, între cari Exc. Sa Arborio Mella di Sant'Elia, Mare maestru de ceremonii, Mons. Nassalli Rocca, comandantul găzii nobile, principele Chigi și mai mulți cavaleri de capă și spadă. Papa, aclamat de tinerii leviți români, s'a așezat pe tron, ascultând *cuvântul Mitropolitului Românilor Uniți*:

Preafericite Părinte,

Poetul italian Giulio Salvadori pune drept titlu al uneia din frumoasele sale poezii, în care amintește antica și pioasa legendă ce atribuie Papei Gregoriu Cel Mare mântuirea vecinică a lui Traian, cuvintele: *Mama Roma, Tata Traian*. Sunt cuvinte ieșite, o spune el în adnotările acestei poezii — de pe buzele unui sărman păstor român. Cârțanu, adaog eu, pe care l-am cunoscut personal — care înainte de asta cu mulți ani a fost găsit la picioarele columnei lui Traian, răspunzând celui ce-l întreba cine era și de unde venia: *Mama Roma, Tata Traian*.

Era acest simplu păstor, descendent al vechilor legionari romani, un Român care venia pe picioare la Roma pe urmele gloriului *Imperator*, împins de instinctul său atavic, și voi să petreacă o noapte la picioarele columnei lui Traian în Forul Traian, spre a reîmprospeta în felul său, în mintea și sufletul său, anticele faste și glorii romane, sculptate în marmoră cu caractere neșterse pe columna lui Traian. Și poate că și-ar fi realizat visul său, dacă nu l-ar fi deranjat gvarzii Urbei Eterne.

(S. Augustini In Ioannis Evangelium tract. XXVI n. 5 Migne P. L., t. 35, col. 1609).

Da, sufletele voastre, o iluștri Academicieni, doresc și caută adevărul, care palpită în învelișul a ceea ce vedem, ascultăm, mirosim, gustăm, atingem și simțim în mii de chipuri, și urmărim cu gândul nostru în învățarea măsurilor, numerilor și cumpenelor, a mișcărilor văzute și nevăzute, unde se agită, se transformă, se arată și se ascunde, spre a apare mai aproape sau mai departe; unde sfidează pătrunderea noastră, mașinile noastre, experiențele noastre, și adesea ne amenință cu teroarea unei forțe mai puternice decât instrumentele noastre, și invențiile noastre, minunate alcătuirii ale mâinilor și ale artei noastre industriale. Aceasta este vigoarea atractivă, frumusețea și viața impalpabilă a adevărului, ce se desprinde din vederea și cercetarea imensei realități care ne înconjoară.

Glas și cuvânt, pe care realitatea lucrurilor ni-l trimite minții prin simțurile minunate ale firii noastre plăsmuite din carne și spirit, este adevărul căutat din parte-ne pe căile nefârșite ale universului. Precum noi nu creem în natură, așa nu creem nici adevărul: indoelele noastre, opiniile noastre, neatențiunile noastre sau negațiile noastre nu-l schimbă. Noi nu suntem măsura adevărului lumii, nici a noi înșine, nici a înaltului scop spre care suntem destinați. Arta noastră prevăzătoare și fină măsură adevărul ustensilelor și instrumentelor, a-

paratelor și mașinilor, transformă și stăpânește materia, pe care ne o oferă natura, dar nu o crează; și trebuie să se mulțumească a urma naturii, cum face discipolul față de maestru, a cărui operă o imitează. Când intelectul nostru nu se conformează realității lucrurilor sau e surd pentru glasul naturii, el delirează în iluzia viselor, și urmărește umbre ce par persoane. Deci bine spuse marele poet italian, că firea mănecă din mintea divină și arta ei... că arta voastră, pe cât posibil, o urmează pe aceea, așa cum după învățator se ia școlarul; așa că arta voastră nepoată-i e lui Dumnezeu" (Inf. XI. 99 105).

Ci nu numai arta noastră este nepoată lui Dumnezeu, ci și adevărul minții noastre, pentru că pe scara adevărului cunoscut el se găsește aci pe pământ pe treapta a treia în coborîrea-i sub natură și sub Dumnezeu. Între Dumnezeu și noi stă firea sau natura. Nedeșpărțit este adevărul naturii în fața artei infalibile a minții, creatoare care o susține în ființare și lucrare, și astfel îi măsoară adevărul în realitatea lucrurilor. Accidentala în schimb este naturii și lucrurilor relațiunea de adevăr cu care le înveștmântă mintea noastră slabă ca efect a contemplării și cercetării sale, minte care nu posedă, cum s'au gândit unii, idei înăscute din naștere, ci pe calea simțurilor inițiază cunoașterea lucrurilor percepute în accidentalitățile lor exterioare și'n calitățile lor, cari prin sine înseși sunt sensibile; așa că deabia prin aceste

fenomene externe poate ajunge la cunoașterea internă a lucrurilor, chiar și a acelor a căror accidentalitate este deplin percepută de simțuri (Contra Gentiles, I IV cap. I.) De aceea ingeniul omenesc, neîntunecat de prejudecăți și de greșeli, pricepe că precum firea sau natura este fiica lui Dumnezeu, măsurată în adevărul ei de de mintea divină, tot astfel, măsurând ea însăși cunoașterea minții noastre pe care mintea o atinge pe calea simțurilor, face ca adevărul științei noastre să fie fiica ei și deci nepoată a lui Dumnezeu.

Nu vă mirați deci dacă noi vedem în voi, o înțelepți cercetători ai naturii și ai lucrurilor sensibile, pe evocatorii puternici și profunzi ai adevărilor mari ascunse, latente în natură, după marele principiu al filosofului din Stagira că: *cognitio nostra incipit a sensu* (cunoașterea noastră începe dela simțuri); principiu care ne face să cunoaștem casa dată aci pe pământ din partea lui Dumnezeu divinului strein care este omul; strein, „cel mai frumos între lucrurile create”, cu „fruntea privește ceriul și spre ceriul tînde”, cu mâna „ce totul simte și totul prinde”, și'n artă se înăsprește, și cutezătoare și îndemnată cetăți înaltă și munți potrivnici nivelează”; cu *suflet*, imagine a Celui vecinic, suflet, a căruia minunată închisoare de mușchi și oase și nervi și vine și sânge și fibre cunoscând-o, trebuie să simtă în sine noblețea și mărima, și să exclame în fața oricărui fiu decăzut al lui Adam, care în mijlocul tumultului afectelor

Și noi, episcopii români, Preafericite Părinte, ori de câteori venim la Roma, venim ca noi Romani și ca fiii ai aceluia evlavios Traian, care peste Dunăre clădi pod roman. Și dincolo de codrii imenși sălbatici, adăposturi de fiare sălbătice în chip de om, fondă o nouă Alba, o nouă Romă; deschise mințile pentru nobilul grai, trasă frumoasele drumuri larg deschise ceriurilor, deschise pentru micuța semintă a Evangheliei. Și în legile pioase ale dreptului roman văzu pusă Legea în mâinile sale desarmate, supremul Păstor universal... spre a împrumuta cuvintele aceluiaș Salvadori.

Țara astfel descrisă de Salvadori este *Dacla felix* de pe timpurile Romanilor, România de astăzi. Da, venim și noi la Roma dintr'o datorie de recunoștință, spre a venera Legea pusă în mâinile marelui, obștescui Păstor, Piu XII, păstor sărac, desarmat, desculț, fără traistă și fără pâine, și cu puterile, ca la orice om, slabe, dar în mâinile lui întărite de Domnul, era Legea ginților umane (*I. due segni*).

Nu este oare Iisus, care Te alege maestrul pe Tine, o sfinte Părinte? Nu este El, care pe marea agitată de vânturi, te susține cu mâna-i ușoară și puternică? El, sie însuși nemișcată tărie? Da, sfinte Părinte, din partea nevăzutului Rege, în mâna ta pusă este Legea, care dacă ascultată este, Cetatea umană emană nouă armonie. Și împreună cu întreg neamul gentil omenesc se simte de acord în lucrare sufletul care prin smerenie se îndumnezește. (*Subiecti, quasi liberi*).

Da, sfinte Părinte, Tu reprezintă acel Adevăr care nu se teme de nici o desmințire. Numele Preaînalt pe care-l resfrânge în ecouri tunetul, despre care vorbește toată făptura, prin care ochiul se luminează și știe. În ochii noștri, Doamne Iisuse, Sfântul Părinte, Vicariul Tău, te reprezintă pe Tine, Viață nemuritoare, care viață ce stinsă fu din inimi iar le-o redai; pe Tine, al cărui Cuvânt este a oricărui lucru măsură nemărginită, splendoarea Adevărului preaînalt, și izvor de unde pornește toată Dragostea. (*La via*).

Te rugăm deci, sfinte Părinte, ca sus ridicat pe Piatra ta neclintită, să chiami și să trimiți la răspântiile drumurilor spre a aduna pe cei excluși, buni și răi, și să le deschizi sala banchetului lor pregătit, cu cheile tale; și să stăpânești în nouă armonie împărăția al căreia Rege ești (*Al successor di Pietro sulla Cattedra della Carità*).

Emitem auguriul, sfinte Părinte, ca Roma să adune din cele patru vânturi popoarele obosite, și să întindă asupra lor împărăția dreptății: astfel se apropie împărăția lui Dumnezeu. Enciclica *Ta Summi Pontificatus*, este un preafrumos auguriu. Numai așa se va inaugura în înțelesul cel mai strict al cuvântului noua ordine a veacurilor născându-se pe cari le-a întrezărit Virgiliu, dar mai ales Sfinții Proroci.

Drept răspuns la omagiile arhierelui român, Preafer. Părinte a rostit cuvintele istorice:

Venerați Frați și Iubiți Fii. Din adâncul sufletului Vă salutăm, Păstori ai Bisericii Române; cu bucurie Vă primim în acest lăcaș, unde toți fiii Părintelui comun, din orice țară, de orice limbă, și de orice rit, se simt membrii aceleiași familii și înconjurați de aceiași dragoste.

*Venerabilul Nostru Frate, Mitropolitul de Alba Iulia și Făgăraș, predându-Ne o adresă de omagiu, s'a făcut interpretul vostru exprimând, într'o formă poetică, simțămintele voastre de credință și devotament față de acest Scaun Apostolic. Venind la Roma vă place să regăsiți în amintirea lui Traian și a civilizației dusă strămoșilor voștri de acest mare Împărat, care, după cum spunea poetul Ausoniu (*De Caesaribus XII, 14*), se distinse în război, dar în colo fu un părinte: „Belli laude prior, cetera patris habens“. Dar, contemplând faimoasa Columnă, ale cărei spirale eternizează împreună cu gloria marelui cuceritor și valoarea adversarilor săi, privirea voastră se ridică până la vârful capitelului doric, unde domină statuia Apostolului Petru. Iată cele două Rome cărora voi prin tradiție le rămâ-*

*neți credincioși. O specială orânduire a Pro-niei Cerești le-a unit pe amândouă; Roma lui Augustus a preparat temelile și, oarecum, armatura clădirii pe care Roma lui Petru și a lui Pavel urma să o zidească. Zadarnic s'au străduit Împărații, și chiar acel Traian, să împiedice aceste planuri ale Providenței; ucenicii lui Hristos pătrunseră până și în pulatele lor și se înmulțiră neîncetat, iar într'o zi pe ruinele Cetății vechi, jefuită de barbari, se născu o nouă Romă, despre care se poate spune cu mai multă dreptate de cât despre cea d'întâi: „Romanae spatium est Urbis et orbis idem“ (*Ovid. Fastorum I. II. 684*): Spațiul orașului Roma este identic cu al lumii.*

*Dar precum Hristos n'a venit ca să frângă trestia zdrobită și să stângă inul ce fumegă (*Mat. 12, 20*), astfel spiritul Evangheliei Lui nu a suflat ca un uragan ca să distrugă acea Romă veche, asupra căreia va ridica edificiul Său. În cursul veacurilor voastre continua să curgă, mestecându-se valului supranatural și purificator al creștinismului, valurile armonioase și limpezi ale acelei civilizații pe care geniul Greciei biruite a știință să o impună cuceritorilor ei: „Graecia capta ferum victorem cepit, et artes intulit agresti Latio“ (*Horat. Epist. I, II, 1, 166—157*). Ca un râu binefăcător, acest cult al înțelepciunii și al dreptului, al literelor și al artelor, al științelor politice și economice, într'un cuvânt acest complex de doctrine și datini ce se chiamă romanitate, își continuă cursul. În unele epoci va putea să-și încetineze cursul, va putea să slăbească, să treacă prin zone de furtuni sau prin perioade de amorțeală, să se isbească de curenți contrarii și tulburi, dar nu va seca, nici se va opri vre-odată, ci după când mai departe undele sale, câte odată prin puternică deslănțuire, altă dată cu lină murmurare, va șopti prin toate: „Non omnia moriar“: Nu voi muri cu totul (*Hor. Car. III, 30, 6*).*

Din acest îndoit curs de idei și de datini, strămoșii voștri au profitat în largă măsură. În urma legionarilor romani, pe drumurile pardosite cu blocuri de piatră pe care

mai păstrează pe față urmele anticelor trăsături (forme): „Mai recunosc încă semnele sacre ale înaltei origini divine; ești încă frumos și mare în ruina ta“. (*Monti, La bellezza del' universo*).

Omul pe scara universului urcă până la Dumnezeu: astronomul ajungând până la cerul scaunul tronului lui Dumnezeu, nu poate fi necredincios la glasul tăriei; dincolo de nori și de nebuloasele astrale trece gândul însoțit de iubire și de adorațiune și vâslește spre un Soare care luminează și încălzește nu numai omul, ci sufletul care-l însuflețește.

Iată bucuria cunoașterii și a științei, chiar și puțin numai din nesfârșitul ocean al adevărului care ne încojoară pe noi ceice navigăm în nășoara vieții noastre cu busola ingeniului nostru! Dar în această croazieră intelectuală: „Mai mult decât zadarnic se depărtează dela mal, deoarece nu se întoarce cum pleacă, acela care adevărul îl pescuiește, dar nu e priceput“. (*Paradis XIII, 12, 121, traduc. Al. Marcu*).

Cu bucuria cunoașterii, voi, alese ingenii, împreunați arta cercetării adevărului, și vă întoarceți în ascunsul studiilor voastre și a laboratoarelor voastre nu cum ați ieșit, ci bogăți de un gând care este învingerea unei enigme, spre a spori minunatul patrimoniu al științei. Aceasta este calea progresului uman, cale aspră, cale semnată de urmele celor mai îndrăzneți eroi ai cercetării, dela Tales la Aristotel, dela Archimed, Ptolomeu, Galen, Bacon, La Leonard Vinci, Copernic, Galileu, Kepller, Newton, Volta,

Pasteur, Curie, Hertz, Edison, Marconi și o sută alții; până la voi însfârșit, cari primind dela ei flăcăriua investigațiunii și-a științei, o transmiteți mai luminoasă celor mai tineri eroi, cari nu se sperie de obstacolele și greutatea drumului, nici li-e frică de monumentele funebre a celor căzuți cu glorie pe cale. Instrucțiunea este părintele cercetărilor. „Puțină flăcără stârnește mare vălvătae“. Descoperirilor antecesorelor se suprapun, amplificând și corectând, noile roade ale invențiilor continuatorilor, minuni de știință fizică, matematică și industrială, cari înmărmuresc și fac orgolioasă etatea prezentă, bănuind ea și dornică fiind de minuni și mai prodigioase. Taina adevărului, de veacuri ascunsă și îngropată în univers, voi o desvăluiți treptat, sunteți pe cale de a descompune însuși atomul, spre a încerca să străbateți mai intim în cunoașterea constituției corpurilor; stărniți și descoperiți puteri necunoscute străbunilor noștri, le închideți și diriguți unde vă place, le propagați glasul și le multiplicați până la extremitățile pământului și laolaltă cu cuvântul, vă pregătiți să faceți să strălucească înaintea privirii noastre imaginea vie a fraților și a lumii dela antipoduri, în timp ce cu aripă sbârnăitoare vă ridicați dela pământ a contesta împărăția vânturilor acvililor și a-le învinge în zbor și altitudine.

Această elevațiune minunată pe care o face în cerul deasupra orașelor și șesurilor și munților globului, Nouă ni se pare că Dum-

nezeu a îngăduit o ingeniului omenesc în veacul nostru spre a-i aduce aminte odată mai mult cum din „mărunta bătătură ce atât de cură ne face“ (*Paradis XXI, 151, traducerea lui Al. Marcu*) omul poate să urce la Dumnezeu pe aceiași cale pe care coboară de acolo lucrurile, așa că până când toate perfecțiunile lucrurilor coboară în chip ordonat dela Dumnezeu, culmea cea mai înaltă a ființelor, omul în schimb, începând dela cele inferioare și urcându-se din treaptă în treaptă să poată avansa în cunoașterea lui Dumnezeu, prima cauză, tot mai înalbat de orice efect al său. Adevărul pe care vi-l spun vouă lucrurile inferioare în varietate și diversitatea lor, nu este acela care odănoare parit (stârnește ură), ci adevărul care se ridică peste divisiuni și disensiunile sufletelor, cari înfrățește ingeniile și spiritele în dragostea adevărului, pentru că un adevăr îl iubește pe celălalt, și ca frați, fii ai aceleiași mame, înțelepciunea dumnezească, se sîrută pe frunte în prezența lui Dumnezeu. În voi, cercetători perspicaci ai naturii, antecesorul Nostru de venerabilă amintire, află pe marii prieteni ai adevărului. În a cărui dragoste știința voastră se înfrățește și face din voi, în mijlocul luptelor cari însângerează lumea, pildă semnalată de aceea unire a țințelor pacifice, pe care nu e turburată frontierele munților și râurilor, a mării și oceanelor.

Prietenă a adevărului, Biserica admiră și iubește progresul științei deopotrivă cu acela

ei le-au deschis, prin podurile cu arcuri îndrăzuețe ce le-au construit, au venit misiunarii Evangheliei, aducând Daciei Amfora cu cele două mireme, strecurând în suflete virtutea creștină și vechea civilizație latină, care pentru ei se rezuma în Credința romană. Voi sunteți mărturiile vii ale acestei uniri. Datorită credinței voastre față de Roma Papilor, v-ați făcut apți a coopera în mod eficace și într-o largă măsură la progresul culturii în România. Instituțiunile intelectuale, operele sociale și de caritate ale Blajului, dovedesc admirabil cum alipirea voastră de Roma și Pontificatul Roman pot nu numai să se împace cu iubirea către Patria voastră pământescă și cu credința păstrată celor mai nobile tradițiuni naționale, dar să le și înalțe și să le nobilizeze.

Fără îndoială scopul principal și suprem al Bisericii și al Papalității în acțiunea lor asupra sufletelor este de a le conduce la Dumnezeu pe calea sfințeniei personale, de a le face să găsească în credința lui Hristos, în aderarea la doctrina Lui și în supunerea la legea Lui, izvoarele unei vieți suprafirești, care să le formeze și să le conducă la desăvârșirea fiilor lui Dumnezeu. Această viață însă nu poate să pătrundă în ele, fără să creeze în jurul lor ca o atmosferă de har. Astfel, moștenirea națională a limbei, a instituțiilor și a datinelor, se pătrund de idei creștine și se îmbogățesc cu virtuțile creștine, dând acestora, la rândul lor, după țări și popoare, ca o plăcută mireasmă particulară.

Când frumoasa voastră Dunăre, ieșită din Neagra Pădure a izvoarelor sale, obosită de drumul celor două mii de kilometri prin Europa, sosește în sfârșit în bogatele câmpii ale Valahiei, și își desfășoară maestros minunata abundență a apelor sale, întinzându-le în largi șerpuiți prin câmpiile cu aurite holde, și prin mijlocul orașelor industriale șgomotoase și a regiunilor petrolifere, aducând rodnicie lucrului omenesc, ducând de la unii la alții schimbul produselor lor, ea pare a prezenta cerului și pământului o binefăcătoare viziune de pace.

Pace! Acest cuvânt rezumă, Venerați

Frați și Iubiți Fii, urările ce Vi le facem; dar împrejurările actuale îi dau, într-o lume sfârșită de ororile războiului și sguđuită de urmările lui, un înțeles deosebit de mișcător. În mintea Noastră avem un întreit aspect al păcii. Înainte de toate dorim fiecareia din voi pacea sufletului, care nu vă va lipsi nici odată dacă vă veți ține în intimă și personală unire cu Hristos, dacă veți trăi în harul Lui, dacă veți păzi poruncile Lui. Urăm apoi poporului vostru pacea internă, amintindu-vă că doctrina socială catolică, sensul catolic al familiei, legea catolică a dragostei frățești și universale, sunt cei mai puternici factori activi pentru potolirea neînțelegerilor interne. Pentru netezirea luptei dintre bogați și săraci, dintre muncitori și patroni, precum și dintre diferitele elemente etnice așezate pe teritoriul Statului. Vă urăm în sfârșit pacea externă, rugând fierbinte pe Domnul să se îndure în nesfârșita Sa milă de a feri Țara voastră de nenorocirea războiului și de a-i îngădui astfel să continue opera sa de binefacere în favoarea victimelor actualului conflict.

Ca o cheazășie acestei întreite păci, a harului lui Hristos, și a puternicei întrepuneri a milostivei Sale Maice, vă împărtășim tuturor vouă, familiilor voastre, întregului vostru popor, în deosebi acestor dragi tineri români, și în rândul întâi nouilor preoți, din belșugul sufletului Nostru părintesc, binecuvântarea apostolică.

După împărtășirea binecuvântării apostolice, primită în genunchi de toți cei de față, corul teologilor a intonat „Mulți ani“. După audiența colectivă, Papa a primit în audiență particulară pe fiecare ierarh în parte.

La Ambasada Română

În după amiaza aceleiași zile, la Ambasada României pe lângă Sf. Scaun, a avut loc o recepție solemnă. A fost cu adevărat un rar prilej de apropiere sufletească și de manifestare a sentimentelor de simpatie față de Înălții noștri arhieriei din partea miniștrilor României la Roma, și a întregii colonii locale.

Cuvântului cald al d. Petrescu-Comnen,

în ființa de față alor 6 Purpurați Romani, și după ce Colegiul „Pio-Romeno“, condus de Păr. Dr. Ioan Cristea, a intonat Imnul Regal, i-a răspuns, vibrant și emoționant, I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru:

Eminentissimi Principi, Excelențe,

Astăzi a fost o zi de mare bucurie, de mare sărbătoare pentru Colegiul Pio Romeno și Propaganda Fide. Noi episcopii am hirotonit patru subdiaconi, un diacon și trei preoți. S'a sporit deci miliția Domnului și noi leviți au intrat în sanctuariul Domnului Nostru și noi preoți au putut oferi jertfa nesângeroasă la altarul Domnului oștirilor. S'a sporit numărul celor ce leagă și desleagă pe pământ și în ceruri, cari distribuie pâinea îngerilor peregrinilor pe acest pământ, vestesc Evanghelia păcii ce conține toate bogățiile cerului și oferă jertfa nesângeroasă Domnului, jertfă ce este curcubeul păcii Domnului preste oameni.

Inima mea se bucură și sunt sigur că se bucură și inima Sfântului Părinte Piu XI, ilustrul fondator și binefăcător al acestui Colegiu, ca și a Sfântului Părinte Piu XII, care continuă glorioasele tradiții ale predecesorului său, ba le adaugă chiar nouă splendoare și lumină.

Se bucură cred și Majestatea Sa Regele nostru Carol II, văzând că s'a sporit azi numărul apostolilor țării și ai neamului nostru românesc, cari noi Moise vor cobori de pe sfântul Munte al Sionului Roman spre a revărsa cu pline mâini lumina ce emană din Roma Sfântă.

Să mi se permită, Eminențe, să ridic paharul în sănătatea și prosperitatea Sumului Pontifice, Părintele iubitor al sufletelor noastre, căruia suntem atașați în viață și moarte, și totodată în sănătatea și prosperitatea Majestății Sale gloriosului nostru Suveran și a poporului său românesc, augurându-i ca să poată domni în pace și prosperitate asupra întreg poporului credincios, apărând cu braț puternic ereditatea intangibilă a lui Traian Augustul.

al artelor și a tot ceace vede bun și frumos spre a înălța spiritul și a promova binele. Oare nu-i Biserica ea însăși progresul divin în lume și mama celui mai înalt progres intelectual și moral al omenirii și al traiului civil al popoarelor? Ea înaintează dealungul veacurilor, magistrală a adevărului și a virtuții, luptând împotriva greșelilor nu împotriva greșilor, nu distrugând ci edificând, plantând roze și crini fără de a desrădăcina mășini și lauri. Păzește și mai de multe ori sfințește monumentele și templele păgânești mărimi romane și grecești. Dacă în muzeele sale nu mai au cultivatori Marte și Minerva, în mănăstirile sale și în bibliotecile sale mai vorbesc încă Omer și Virgiliu, Demostene și Tului, și nu disprețuiește ca alături de acvila din Ippona și soarele din Aquino să stea Platon și Aristotel. Orice știință ea o invită în universitățile de ea fondate; cheamă în jurul său astronomia și matematicile spre a corecta măsura antică a timpului; chiamă orice artă, ce poartă stigmatul splendid al adevărului, să emuleze în cinstea lui Hristos basilicile Cezarilor și să le întreacă cu cupole vertiginoase, cu podoabe, cu imagini, cu simulacre cari eternizează numele celui care le săvârșește.

Ca orice artă, așa orice știință îi slujește lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este stăpânul științei și-l învață pe om știința (Psalm 93, 10). În înalta-i școală omul are două cărți. În volumul universalului rațiunea umană studiază căutând adevărul lucrurilor bune făcute de Dum-

nezeu; în volumul Bibliei și Evangheliei intelectul studiază alături de voiață căutând un adevăr superior rațiunii, sublim ca taina intimă alui Dumnezeu, numai lui cunoscută. La școala lui Dumnezeu se întâlnesc filosofia și teologia, cuvântul dumnezeesc și paleontologia, diviziunea luminii de întuneric și astronomia, pământul pe veci fixat (Ecles. 1, 4) și învârtirea-i în jurul soarelui, privirea lui Dumnezeu și a omului. Bunătatea lui Dumnezeu ca o mamă, bălbăe graiul omenesc (Cfr. 1 Tes. 2, 7) spre a-l face pe om să rețină sublimul adevăr pe care i-l arată într-o școală de adevăruri prietene cari îl înalță și-l fac în studiul naturii și al credinței discipol al lui Dumnezeu. O astfel de școală se face și din partea Bisericii, școala ei proprie și magisterul ei propriu. Nu este oare rațiunea în slujba credinței, căreia îi oferă acel *rationalabile obsequium* (Rom. 12, 1)? Supunere rezonabilă, drept temelie și apărare, care emană din împărțirea asemănării divine cu care se împodobeste? Și credința, la rândul ei, nu înalță rațiunea și natura, invitând a-i binecuvânta pe Domnul toată mulțimea variată a făpturilor universului, dela ceruri la pământ, cu cântarea celor trei tineri din flocările cuptorului Vavilonului? Și voi vedeți Biserica în Euhologiu ei binecuvântând operele rațiunii și ale geniului uman, mașinile tipografice, bibliotecile, școalele și laboratoarele, telegrafii și căile ferate, uzinele electrice și aeroplanelle, vagoanele și năile, furnalele și podurile și tot ceea ce mintea și arta

omului inventează spre progresul traiului și însoțirii civile.

Nu, supunerea minții față de credință nu umilește rațiunea, ci o onorează și înalță, pentru că este gloria cea mai înaltă a progresului civilizației omenesci a-i înlesni credinței drumul pentru calea-i apostolică în lume. Credința nu este superbă, nu este o stăpână care să tiranizeze rațiunea, nici să o contrazică; sigiliul adevărului nu se imprimă în alt chip în credință și în rațiune. Dimpotrivă chiar, în loc ea să fie divergente una de alta, cum am vestit deja, se ajută împrumutat, pentru că dreapta rațiune arată bazele credinței și la lumina ei luminează și lămurește termenii, și credința preservează rațiunea de greșeli, o mântue dacă a căzut și o instruește cu o cunoaștere multiplă. De unde noi nu ne îndoim că este spre cinstea acestei Academii Pontificale a științelor de a aminti înaintea voastră ceace definea marele Conciliu Vatican, afirmând că este atât de departe de Biserica să se opună cultivării artelor umane și a disciplinelor umane, încât pe acestea le ajută chiar și le promovează pe multe căi. Căci nu ignoră foloasele ce derivă din ele relativ la viața oamenilor nici le disprețuiește; mărturisește chiar că ele au pornit oarecum dela Dumnezeu Domnul științelor, așa că dacă sunt tratate bine, duc la Dumnezeu cu harul său. Vouă într'aceea, nobili campioni ai disciplinelor și artelor umane, Biserica vă recunoaște dreapta libertate a metodei și a cercetărilor, libertatea

Să trăiască Eminentele lor aci prezente, mai ales scumpul nostru protector Eminența Sa Card. Eugeniu Tisserant, toate Excelențele Lor și Monsignorii și Preacuvioșii Părinți cari sunt aci, și cari au binevoit să ne onoreze cu prezența lor la această masă.

Urmează cântarea tradițională: „Mulți ani trăiască” și alte două puncte de cor (doine). După care mai rostesc simțite și mișcătoare cuvântări Exc. S. Iuliu al Gherlei și d. R. Bosy. Apoi se trece la masă, unde toastează Preasf. Valeriu al Orăzii.

În preajma plecării arhierilor, în seara zilei de 7 Martie, părintele rector a luat rămas bun în cuvinte duioase dela Arhieri, mulțumindu-le pentru bucuria ce au făcut-o colegiului și fraților prin prezența lor. Iată plânge și natura la plecarea lor: Sunt lacrimae rerum. Răspunde foarte mișcat părinte-metropolit asigurând pe părintele rector de dragostea sinceră a arhierilor față de el și colegiul scump „Pio-Romeno” de unde vor răsași apostolii viitori ai neamului.

Răsboiul diplomatic. Pe frontul de vest, de obicei, „nimic nou”. Pregătiri și uzură de nervi. Cu atât mai active sunt culisele diplomației. Aici se desfășoară o luptă aprigă și neodihnită, a cărei importanță nu trebuie subevaluată. — Vaticanul este, poate, cel mai important centru diu acest punct de vedere. Punct neutru, stăpân pe informații vaste și sigure, deținător al unui prestigiu moral incomparabil, constituie în chip firesc atracția principală a lumii diplomatice. Imprejurarea că ministrul de externe al Germaniei, d. von Ribbentrop, a crezut necesar să ceară o audiență Sfântului Părinte — după enciclica *Mit brennender Sorge*; după punctele de pace din ajunul Crăciunului care nu erau de loc favorabile Reichului, și după condamnarea atrocităților germane din Polonia ce a răsunat la postul de Radio al Vaticanului — spune mult pentru cece au urechi de auzit.

Deosebit de important este rezultatul a-

pe care întemeia nemuritorul nostru Antecesor această Academie, conștiu de ceace adăuga același Conciliu, că biserica nu oprește firește, ea aceste discipline, unaficcare în raionul ei propriu, să se folosească de principii proprii și metod propriu; ci recunoscând această justă libertate, avertizează insistent ca nu cumva împotrivindu-se dumnezeieței învățături să se alunecă în greșeli, sau trecând diucolo de limitele proprii să se ocupe și turbure pe aceleale credinței. (Conc. Vat. ses III, c. 4).

În acest cuvânt al sfântului conciliu universal al Bisericii Catolice stă toată libertatea voastră justă științifică și cea mai mare laudă a foloaselor de voi aduse consortiului civil, de cari se folosește și biserica pentru misiunea ei în lume. Este într'adevăr lauda științelor și a minunatelor lor invențiuni, dacă solul lui Hristos preîntâmpină anotimpurile, prevede furtunile și ciclonii, zboară deasupra șesurilor și munților, vizitează grăbit mii de locuri pustii și înghețate, își multiplică glasul și binefacerile, scurtează durata călătoriilor sale, se face medicul și îngrijitorul trupurilor spre a regenera sufletele. Este lauda incomparabilului vostru coleg, regretatul Marconi, dacă cuvântul Nostru părintesc și binecuvântarea răsună peste oceane și duce popoarelor depărtate afecțiunea și nădejdele inimii noastre, până când glasului nostru îi face ecou puternic obeliscurile Romei. Nu-s deci vrednice științele și nu merită toată stima și cinstirea noastră?

(Va urma).

estei audiențe istorice. Nu se cunoaște, firește, în toată preciziunea. Agenția „Rador” comunică însă din Londra amănuntele pe care le deține „din isvor demn de încredere” corespondentul din Roma al ziarului „Times”. Iată aceste amănunte:

D. von Ribbentrop nu a supus Papei un plan de pace precis, ci s'a mărginit să declare că Germania nu a voit războiul. El a întrebat apoi pe Suveranul Pontif dacă ar fi gata să sprijine un plan de pace în cazul când acesta ar fi prezentat de Germania sau de un stat amic. Papa ar fi răspuns că sprijinul său eventual ar depinde de necesitatea de a repara nedreptățile săvârșite nu numai față de catolici, ci și față de necatolicii din Polonia. Papa ar fi insistat deasemeni asupra nedreptăților săvârșite și împotriva altor țări, ca Cehoslovacia. El ar fi lăsat să se înțeleagă că ar sprijini propunerile de pace numai dacă ele ar fi conforme cu cele cinci puncte precizate în alocuțiunea sa de Crăciun în fața Colegiului cardinalilor.

Se pare că d. Ribbentrop ar fi încercat să-l convingă să nu mai autorizeze emisiunile radiofonice ale Vaticanului, care înfățișează situații din Polonia, dar Suveranul Pontif ar fi răspuns, că emisiunile vor continua cât timp situația din Polonia nu se va îmbunătăți.

Două telegrame. În ziua de 29 Febr. c., la orele 9 dimineata, Preasfinții noștri Ierarhi aflători în Roma au slujit o sfântă liturghie în catacombe. Răspunsurile la sfânta slujbă le-a dat corul teologilor noștri dela Pio-Romeno. După rugăciunile înălțate în acel loc sfânt, PP. SS. LL. au trimis Suveranului telegrama aceasta:

Episcopii români uniți, aflându-ne pe pământul sfânt al Romei, pomenind zilnic pe Majestatea Voastră la altarul Bisericii române de pe Gianicolo, colină ce dominează Cetatea Eternă, scoborît-am azi în Catacombele udate de sângele martirilor primelor veacuri, slujind sfânta liturghie și înălțând rugăciuni pentru persoana scumpului nostru Suveran și pentru neamul Românesc. — Trăiți Sire! Să ne conduceți la biruință.

La aceasta Majestatea Sa a binevoit a răspunde îndată:

Mitropolit Nicolescu, Roma, Ambassade de Roumanie: „Mulțumesc I. P. T. și episcopilor cari Vă însoțesc la Roma pentru caldele voastre sentimente. — CAROL R.

Prasnice capitulare. În aceeași zi de 3 Martie, Duminecă, au avut loc instalări de canonici la Baiamare și la Lugoj.

La Baiamare au fost instalați trei canonici noi: 1. Păr. Aurel Dragoș, fost protopop la Satu-Mare. E preotul de numele căruia se leagă ridicarea monumentalei biserici din Satu-Mare și care își are partea sa și în clădirea de case parohiale în districtul său protopopesc. Ales cuvântător bisericesc și organizator probat, a ținut misiuni populare, s'a îngrijit de reuniuni de pietate și a stăruit mult pentru înaintarea parohiei sale de peste 10.000 suflete, ca și pentru a protopopiatului întreg. — 2. Păr. I. Turdeanu, protopopul Jiboului, a ostenit vreme de mai mulți ani ca preot misionar al eparhiei de Oradea în părțile Aradului. S'a distins în toată vremea și pretutindenea în luptele cu sectarii, despre ceea ce are atâtea dovezi, și Reuniunea de misiuni din eparhia Maramureșului. Bun administrator și devotat tată de familie și păstor sufletesc, e omul multor nădejdi de azi și de mâine. — 3. Liviu Racofianu, teolog de Paris, și-a făcut în toată vremea datoria după cea mai bună

a sa convingere, atât la Blaj, cât și la Baia Mare. Și încă pe o poziție dintre cele mai puține simpatice: la masa de birou, în cancelaria eparhială. Obișnuit cum este cu această muncă măcinătoare de nervi, suntem siguri că nu face față datoriei și pe viitor, cu același sfârșit de flet de până acum.

Actul instalării l-a săvârșit, cu tot fastul, la sfârșitul sf. liturghii, Preasf. Alexandru Rusu, episcopul eparhial, în prezența unora dintre mulțimi ce tixia biserica, pe lângă aprecierile potrivite pentru capitularii ce veniau și pe Blaj cei ce plecau. În numele acestora din urmă a răspuns păr. Pamfil Ossianu, venerabil și canonic pensionar, acum în vârstă de 70 de ani.

Tot atunci a fost instalat la Lugoj pe car Septimiu Ionașiu, vicarul Hațegului, ales canonic în locul păr. N. Munteanu care, ați regând frumoasa vârstă de 70 de ani, se retrăgea în pensie, după o viață cheltuită în slujba Domnului și a Bisericii sale. Noul canonic e fiu de preot, teolog de Timișoara, fost preot al parohiei Totești, aproape treizeci de ani. Aici a cumpărat casă parohială, și-a clădit biserică nouă și și-a câștigat și alte merite pentru această parohie și pentru parohia învecinată pe care a administrat-o. Preasf. Ioan al Lugojului instalându-l sârba torește și făcând totodată și promovarea celorlalți canonici lugojeni, și-a completat chip norocos capitlul.

Toate urările noastre de bine nouilor demnitari bisericești.

Biserica Română din Roma

Cine a urmărit cu atenție ziarul „Ombel servatore Romano”, semioficiosul Vaticanului, a putut să observe că în ultimul timp s'au înmulțit articolele, care vorbesc despre țara noastră, despre Biserica noastră și despre instituțiile sale. Și aceasta acum, după recenta vizită a înalților noștri arhierii la Roma care au fost obiectul unei deosebite atenții uni din partea înaltelor cercuri bisericești romane din Cetatea Eternă.

Iată un frumos articol, scris de o valoroasă personalitate din Cetatea Veșnică, despre biserica română din Roma. Frumos, pe lângă truca destoinicul scriitor Luigi Huetter nu se ocupă numai de biserica din Roma, are și aprecieri foarte frumoase la adresa neamului nostru și în special la adresa limbii noastre: „Apa trece, pietrele rămân”. Vechiu proverb român, care se intonează perfect de bine pe strada unde se fabricau căușele (pentru spațiatul minereurilor) și butoaie și unde e biserica românilor: *San Salvatore delle Copelle*. Apă s'a scurs, destulă, în acele recipiente mulțumită crășmarilor botezători și natural că s'a pierdut; viața însă rămâne așa cum a rămas vechea bisericuță.

Veche? Foarte veche, cu toate că se prezintă astăzi refăcută în întregime, de pe la jumătatea veacului al XVII-lea de Carlo de' Arcobondicis; unicul supraviețuitor al clădirii vechii e clopotnița. E una dintre cele mai vechi biserici: sfințită de papa Celestin I-lea (1195); poate însă că atunci era deja veche, em numită S. Salvatore della Pietà, dela binefăcătorul Munte de pietate, care era aproape. A fost cedată apoi de Inocențiu al VII-lea (1408) Universității șelarilor, trecută apoi în fraternitatea Divinei Statornicii (*Divina perseveranza*), lucru despre care rămâne pomenire și la exterior: „Aici trebuie să pună biletele toți crășmarii, restaurateurii, birtașii și alții.

) Scriitorul folosește ortografia cipariană N. T.

pentruca să se poată ști ce streini bolnavi au în case. A fost apoi a colegiului parohior, cărora li-se datoresc mai multe restaurări.

Nu se greșește mult, în ce privește ornamentația artistică, dacă se spune că cel mai frumos e mormântul cardinalului Gheorghe Spinola, sculptat în 1744 cu mare lux de statui, medalioane și zigzaguri aurite după gustul epocii, de către un artist roman valoros, Bernardo Ludovisi.

Când *Pius al X-lea* o dăruie episcopilor catolici ai provinciei bisericești române de Blaj, vechea biserică era puțin în ruină. Și-a luat asupra-și orice cheltuială cu adaptarea și restaurarea ei Episcopul de Gherla *Vasile Mossu* și după moartea lui succesorul său la scaunul din Lugoj *Valeriu Traian Frențiu*, care ocupă acum scaunul episcopal al Oradiei Mari. Un artist roman, elevul lui Ceccarini, regretatul pictor Alexandru Pigna, făcu ico-costasul, împodobindu-l cu icoane sfinte și cu scene evangelice: și în naia dreaptă ieși la lumină o frescă foarte veche.

Acum sub boltele bisericii se scurge vorba românească; acea limbă de aur atât de dulce, care spune *mare și tera și ceru, frate și sora, parente și muliere, vita și morte, le-itate și sănătate, pane și casa*; care spune printr-o frumoasă eufonie *arbore, flore, capu runte, lacrima, risu, focu*. În care cântare cântecul, silențiu e *tăcere* și curat latine duralele: *lupi, tauri, capre, persoane*, sau în forma arhaică: *câmpuri, tempuri*.

Iu această frumoasă limbă cântecele poezilor, dela psaltirea lui Dosoiteiu:

„Nemul teri moldavi de unde derada?

„Din tera Italie: tot omul se creda.

pană la horele, la doinele geniului popular, îmbracă o frumusețe care nu se poate spune).

Bine deci și-au înfipt aici corturile catolicii acelu neam latin, care fu odinioară zidul puternic de apărare al Imperiului. Și acest neam a gustat din apa de *Trevi*, căreia i-se poate atribui acelaș elogi ca Dâmboviței: cine bea nu se mai duce.

Biserica aceasta, care păstră memoria de marmoră a „confraternității romane“ și a rectorului său... nu fără de o fericită prorocie e astăzi o fâșie catolică a *Daciei Traiane*, „tera romanescă“. Putem deci, romani români, să repetăm: „*Romane nu pere*“: înmânța romană nu pieră.

Frumoase cuvinte acestea, scrise cu ocazia vizitei episcopilor noștri la Roma, de unul dintre mulți romani care ne iubesc țara, neamul și limba. Nu putem decât să ne așezăm și noi acestei dorințe calde a autorului și să dorim, din tot sufletul, să se adevărească cât mai în grabă și despre noi cuvintele: „*Nos sanquine et fide Romani!*“.

Consistor Papal. Joi, în săptămâna trecută, 7 Martie, s'a ținut, cu solemnitățile obișnuite, un important *consistor papal*, mai întâi secret, apoi public. La cel dintâi au participat cardinalii prezenți în Roma și demnitarii antimemeriei Pontificale; la cel public, pe lângă cardinalii, un mare număr de Prelați din diferitele dicasterii ale Curiei papale.

În consistorul secret, după o scurtă cuvântare de deschidere, Sfântul Părinte a desemnat un nou metropolit la Costarica și a numărat numirile de arhiepiscopi și episcopi care s'au făcut dela 11 Decembrie 1939 în-

coace, data când s'a ținut ultimul consistor papal. La ora 11 a aceleiași zile s'a deschis, în aula Binocuvântării, consistorul public, care avea la ordinea zilei canonizarea fericitelor *Maria di Sant-Eufrasia Pellettier*, întemeietoarea surorilor „Bunului Păstor“, și *Gemma Galgani*. Doi avocați consistoriali, înaintând în fața tronului, au cerut Sfântului Părinte să proclame sfinte pe cele două fecioare cari au umblat cu eroism pe căile desăvârșirii creștinești. În numele Sfântului Părinte a răspuns secretarul brevelor „ad Principes“, Msgr. Antonio Bacci, într-o scurtă și densă cuvântare latină. Răspunsul subliniază dorința Sfântului Părinte să-și vadă împodobită Biserica cu aceste nouă perle ale sfințeniei, de pilda și ruga cărora lumea noastră are mai mare nevoie decât oricând. „Fiindcă, pe măsură ce sporește trufia veacului, crește și se adâncește și întristătoarea lui mizerie spirituală. Ofilindu-se în multe suflete ori chiar stingându-se iubirea, și slăbind credința creștină, încolțește — din nenorocire — și crește în toate părțile o nemăsurată iubire de sine, urile, invidiile și certurile. Căci acolo unde se nesocotesc valorile cerești, care nobilizează sufletele muritorilor și le ridică la cele de sus, nu rămâne alta decât apriga dorire a celor pământești și năzuința de a le răpi și apăra cu orice mijloace. Astfel, în multe părți nesiguranța și teama sporită din zi în zi au învăluit nu numai viața particulară, ci și rosturile publice; și chiar și acolo unde nu este încă război, sufletele sunt stăpânite de crâncena îngrijorare a supremei încercări care îi amenință pe toți. — Cine, așadar, va putea revărsa peste spiritele atât de agitate și întunecate lumină și liniște senină? Cine va putea împăca din nou tulburata și sfâșiata familie umană într-o legătură de frățietate, și cine-i va da, în locul armelor sălbatice și distrugătoare, podoabele păcii senine, aducătoare de prosperitate și fericire? Nu încapă îndoială, că aceasta o poate face singur Dumnezeu de care depind toate lucrurile și întâmplările până și însași libera voință omenească“.

De aceea e necesar și bine ca omenirea sbuciumată să capete noi patroni în ceruri, care să roage pe Domnul puterilor să trimită pace pe pământ“.

Cum se va sfârși războiul? Ce n'am da să știm! Nu există doar astăzi problema mai chinuitoare. Dar omului nu i s-a dat puterea să vadă viitorul. Suntem nevoiți să ne mulțumim cu combinații și deducții, cu speranțe și intuiții.

Această stare de spirit explică și marele interes ce se arată pretutindeni diferitelor „profeții“ ce pretind a smulge vălul tainelor viitoare. Ele sunt, de cele mai multe ori, simple șarlatanii, mistificări ori jonglerii do-donice. Se găsesc însă și de acelea care cuprind preziceri deosebit de interesante, dintre care unele par a fi ghicit cu veacuri înainte evenimentele. Să ne gândim numai la caracteristicile Papilor în celebrele stihuri ale lui Nilus. Faima lui Nostradamus nu este nici ea mai pe jos.

Câtă adevărată prorocie de Dumnezeu luminată se găsește în astfel de preziceri — făcute uneori de adevărați sfinți — știe singur Dumnezeu. În orice caz, unele din ele sunt foarte interesante. Merită, de ex. să fie citită următoarea viziune atribuită *Sfintei Odila*, patroana Alsaciei, întemeietoarea celebrei mănăstiri dela Hohenburg și care afirmative s-ar fi făcut pe la anul 680, în lati-

nește. După unii, prorocia ar privi războiul din 1914—1918; alții preferă s-o tâlcuiască despre cel deacum. Iată textul:

„A venit vremea când Germania va fi numită națiunea cea mai războinică a lumii... A sosit vremea când din sânul acestui popor va eși războinicul grozav care va face război lumii și pe care popoarele înarmate îl vor numi Antecrist, acela care va fi blestemat de mamele ce vor plânge cu miile“...

„Cuceritorul va eși de pe malurile Dunării: va fi un conducător însemnat între toți. Războiul ce-l va face va fi cel mai grozav din câte au suferit vre-odată oamenii, până în vârful munților. Armele sale vor fi înflăcărate și căștile soldaților săi vor fi cu țepi cari vor asvârli fulgere, în timp ce mâinile lor vor ține torțe aprinse.

...„Se vor vedea războinicii săi faimoși în arta războiului și înaripați, cari în cavalcade îngrozitoare, vor sbura până în nouri, apucând stelele și asvârlindu-le asupra orașelor lumii spre a le arde în uriașe incendii“.

Sfânta Odila spune că războiul „va fi lung“ și că Anticristul, mândru de izbânzile sale sângeroase, va propune pacea ce nu va fi primită.

Războiul se va sfârși când o luptă corp la corp se va da în „cetatea cetățitor“. Atunci se vor întâmpla răscoale printre femeile țării sale care vor voi să-l răstoarne.

În sfârșit, prin „rerum aequitate“, „țara cuceritorului va fi invadată și ruinată“. Dar cine va fi învingătorul? Sfânta Odila spune clar: „Apparuit enim princeps principum per quem victorem vixerunt“, adică „a apărut atunci cel mai bun dintre șefi, grație căruia învingătorul a fost învins“.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Clojului a făcut mai nou o mătoare numiri: pâr. *Teodor Macrea* din Budacul de sus a fost numit paroh la Reteag I și protopop al distr. Reteag, iar pâr. *Ștefan Teodoreanu* din Romanesti a fost numit la Valea Groșilor.

— Ven. Ordinariat al Lugojului a numit pe pâr. *Romul R. Stolca*, protopopul Lugojului, de vicar foraneu la Hațeg și l-a distins de canonic onorar, iar pe pâr. *Dr. Iuliu Rațiu* din Deva l-a numit paroh I și vicar foraneu la Timișoara.

Misiuni populare. Ultimul număr al „Stonului Românesc“ din Lugoj (1. III. 40) aduce știrea că între 18—21 Noembrie 1939 pâr. *Ioan Bodocan S. I.* a ținut sfinte misiuni populare în *Tuștea*, cu care prilej s'au spovedit și cuminecat 141 persoane. — Anul acesta, în zilele de 1—4 Febr., au avut loc misiuni populare la *Seint* (eparhia de Nord), unde s'au aproptat de SS. Taine mai bine de 500 credincioși. Vestitor al cuvântului mântuirii a fost pâr. *Pompiliu Tămășan*, preot în Botiz. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor frații preoți I. Chișu, L. Gherghel, Patricia Bârlea, V. Radu și C. Ossian. Tuturor ostentorilor le-a mulțumit pâr. M. Berinde, preotul local.

Bucurie sfântă în Bicazul Săla-Jului. Prima Vineri din Februarie c. va rămânea neștearsă în amintirea credincioșilor noștri din Bicazul Săla-Jului. Asta pentru motivul binecuvântat că atunci s'a făcut *promovarea solemnă* alor 55 de persoane în Soc. Preasf. Iosimi alul Isus. (O altă serie va fi promovată și ea în curând). Cu acest prilej s'au făcut peste 100 mărturisiri, cu ascultarea cărora s'au ostentit pâr. *Pompeiu Podina* din Oarța-de-sus și

) Parecă îți vin în minte versurile poetului:

„Mult e dulce și frumoasă

Limba ce-o vorbim;

Ca ea limbă armonioasă

Alta nu găsim.

păr. Emil Marchișiu (cuvântătorul ocazional) din Ocnița-de-jos. Preotul local păr. Gh. Chișiu a împărțit tuturor membrilor non-promovați medali și icoane și, dimpreună cu toți enoșii săi, este foarte mulțumitor Fraților preoți din vecini cari au contribuit la fastul serbării menționate, cu prezența lor.

Locale. Duminica viitoare, a II-a din Paresimi, va predica în catedrală păr. **Ștefan Ciufudeanu** dela Admin. Centrală Capitulară, iar Luni ce-l urmează, de praznicul Bunelvestiri, va predica păr. **Eugen Ciunganu**, dir. Cancelariei Mitropolitane.

— Aniversarea încoronării Sf. Părinte **Pius XII** s'a făcut la Blaj Duminica trecută cu pietatea cuvenită. După sf. liturghie Il. S. Dr. **Victor Macaveiu**, vicarul general, a slujit un *Te-Deum* în sobor de preoți, la catedrală. — În după amiază aceleiași zile s'a aranjat un foarte reușit *festival artistic-religios* în sala festivă a liceului de băieți. În cadrul de declamații și puncte de cor, dirijate de prof. Dr. **Toduța**, **Florea**, dna **Veturia Popa** și **C. Cherebețiu** (cor cu acompaniament de orchestră), a conferențiat păr. **Liviu Chinezu**, prof. de teologie, tratând tema: *Instituția divină a papalității*. — În fruntea publicului ce ținea sala era I. P. S. păr. **Mitropolit** care, după terminarea programului, a avut o seamă de cuvinte părințești pentru mulțimea prezentă, dând extrem de interesante informații privitor la cele experimentate de înalții noștri Ierarhi în Cetatea eternă.

— Tot Duminica trecută, îndată după sf. slujbă din catedrală, a conferențiat, în sala de gimnastică a liceului de băieți, d. prof. **Horia Teculescu**, stărind, interesant și captivant, asupra temei: *Eminescu și Ardealul*.

Aug. Bunea comemorat la Turda. Măine, Duminică, va avea loc la *Turda*, în cadrele Agru-lui, o serbare comemorativă a celui ce a fost marele **Augustin Bunea**. Cu acest prilej 2 elevi de liceu vor recita poezii de **Aron Cotruș** și **Teodor Murășanu**, iar **Ionică Petruca** va executa puncte muzicale. Conferința ocazională va rostii-o păr. **I. Georgescu**, canonic ordan. Grijă organizării acestei serbări revine dlui **Damian Pop**, profesor.

Tragedia Finlandei. După o rezistență eroică de mai bine de 100 zile, Finlanda a semnat, prin trimișii săi, la Moscova, în 12 Martie c., un tratat de pace prin care i-se răpește istmul Careliei cu orașul **Viiipuri**, coastele de vest și de nord ale lacului **Ladoga** și mai multe insule. Ostilitățile au încetat în 13 Martie c. la ora 12. — Știrea capitulării Finlandei a îndoliat nu numai pe fiii acestei țărișoare atacate de un colos, ci tot ce-i conștiință și sentiment de dreptate și demnitate.

† **Virgil Șurani**, fiul păr. **Virgil Șurani** din Șurdești, s'a stins din viață la **Bala-Mare**, în 5 Martie c., în anul al 38 al vieții sale. — Odihnească în pace!

AVIZ

Ziarul „Unirea” din Blaj Nr. 9 din 2 Martie 1940 a publicat Convocatorul nostru pentru adunarea generală a băncii „Patria” din Blaj pe ziua de 26 Martie 1940, respective 2 April 1940.

Din motive independente de noi, suntem nevoiți să amânăm ținerea acestei adunări generale pentru ziua de 2 Aprilie, respectiv 10 Aprilie 1940 ora 16, în Blaj, localul băncii.

Acest aviz nu schimbă Ordinea de zi din Convocatorul original, care se menține deci întru toate.

Banca „Patria”

Cărți & Reviste

P. IOSIF TĂLMĂCEL: Pentru D-Voastră Doamnă. O vorbă la ureche. Săbăoani (Roman) 1940. În 120, Pagini: 30. Prețul: 5 Lei.

Iată o broșură de extraordinară actualitate. După dezastrul roșu (războiul cu vărsările de sânge), în timpul din urmă s'a abătut asupra omenirii dezastrul alb (mișloacele anticoncepționale) pentru limitarea numărului nașterilor și lentă, dar bine calculată distrugere a neamului omenesc. Dacă pentru dezastrul dintâu vinovații exclusivi sunt bărbații, pentru dezastrul al doilea, fără să aibă exclusivitatea răspunderii morale, totuși în bună parte revine femeilor. De aceea, discret, dar prudent și cu efect, P. I. T. combate toate prejudecățile antifamiliale ce circulă în atâtea capete bolnave: Pentru că nu vreau să am bucluc pe cap și să fiu liberă; pentru că n'am cu ce ținea copilul; pentru că azi copiii sunt răi; pentru că așa e moda; pentru că vreau să rămân frumoasă și tânără; pentru că mă tem să nu mor de durerile facerii; pentru că n'am nici o atracție față de copii; pentru că sunt funcționară și nu pot avea grija lor, pentru că nu mi-a dat Dumnezeu. Pe cât de bine formulate sunt prejudecățile, atât de curente din nenorocire, pe atât de temeinice sunt răspunsurile. Broșura ar trebui răspândită în sute și mii de exemplare în toate orașele noastre. (lg).

DR. CORIOLAN SUCIU: Anuarul Școlii Normale Române Unite de Băieți din Blaj pe anii școlari 1928/29—1938/39. Blaj, 1939. Pagini: 378. (Format 8° mare).

Lucrare de amănunte privitoare la dascălii cari au muncit pentru înălțarea Școlii Normale de Băieți din Blaj până ce zu căzut pe brazdă; de amănunte privitoare la binefăcătorii generoși; ostenitori tăcuți și sfielnici, și elevi din toate părțile Transilvaniei: aceaste e actualul Anuar, lucrat aproape în întregime de d. Dr. **Cor. Suci**, directorul de acum al acestei școli. Nu poate fi răstăit decât cu creștinească mândrie de orice fiu al bisericii noastre, căci prin bogăția informațiilor de tot felul ce dă e nu numai un omagiu adus celor ce au fost, ci și un elogiu al strădanilor rodnice ce n'au încetat și nu înceată să se depună la Blaj pentru izbânda unui gând mare și sfânt: formarea de dascăli creștini,

A. CHIAVARINO: Cea mai mare comoard. Săbăoani. 1940 Pagini: 79. Prețul: ?

Comoara aceasta, care-i cea mai mare pentru un creștin, e sf. jertfă liturgică. Și asta vrea s'o lămurească broșura drăguță a pr. A. Chiavarino, talmăcită în românește de soc. de lectură „Sf. Bonaventura”, a clericilor franciscani români din Liuzi-Călugăra Moldovei. Graiu simplu, dar frumos; împărțire cuminte a materiei; pilde numeroase și bine alese; icoane cu gust; totul face ca această tipăritură să fie citită cu drag și cu nespuse folos sufletec.

PARLAMENTUL ROMÂNESC: Zece ani (Anul X. Nr. 311/20). Pagini: 169. Prețul 100 Lei.

Revista lumii politice române, de sub conducerea pricepută a d. N. Rusu-Ardeleanu, a împlinit zece ani de viață. Momentul acesta de însemnătate „Parlamentul Românesc” a înțeles să-l sărbătorească demn și impunător: a ieșit în formă de număr jubilar, de 170 pagini pe câte 2 coloane și cu o sumedenie de colaborări. Și încă ceva: aduce chipul tuturor celor ce semnează articole în acest număr jubilar. — Dorim din inimă fratelui „P. R.” să aibă încă parte de momente de acestea, căci linia superioară la care a știut mereu să se țină îi dă drept la aceasta.

Telefonul „Unirii”

„Slova Ortodoxă.” București. Credem că ar fi în interesul ortodoxiei să schimbați titlul. Căci felul cum scrieți, duhul de vrăsmășie pe care-l arătați și, nu odată, lipsa de inteligență pe care o dovediti, nu fac cinste ortodoxiei. Iată, de ex. cazul cu articolul păr. V. Nicoară, care cerea unirea cu Roma, pe care noi l-am produs din „Curentul.” V'ați informat, ziceți, și ați constatat că „la Botoșani-Slobozia preot-paroh este părintele **Antonie Frunzei**.” De aci concluzia dv.: „Deci mistificare pe toată linia. Pe mine (?) nu mă surprinde întrucât practicile au rămas cele dela 1700, când s'a falsificat actul „istoric.” — „Mistificare”? Dar noi am spus simplu și cinstit că reproducem din „Curentul.” Ori ce: va trebui să mergem la fața locului și să pipăim cu mâna barba tuturor celor ce scriu în gazetele și revistele țării? Și apoi, ce minune grozavă o fi dacă pe autor îl chiamă **Ion nu Ștefan**? Se schimbă prin aceasta ceva din greutatea argumentelor și a adevărului? Dar, din capul locului, asta pe noi nu ne privește. Adresați-vă gazetei unde a apărut articolul. — Vă sfătuim însă să vă cruțați nervii. Izbucniri atât de fără noimă ca cea de mai sus nu pot avea sfârșit bun!

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

B. Cluj, N'am uitat. Știm că „Renașterea” trăește; și dacă ar muri, directorul ei este destul tare ca s-o renască iarăși și iarăși. — Vedem, se țeleg, felul cum ne tratează, săptămână de săptămână. Păcat. Pentru ei. Și pentru cauza românească. În v. muri ca acestea, ea ar trebui servită altfel decât pe eternele asmuțări la vrajbă. — Tocmai din acest suntem hotărâți să nu răspundem. Glăsuind în pus dela o vreme se vor plictisi și vor tăcea. Au și ceput a face progrese. Incep a zâmbi chiar. Astfel nr. din 10 Martie ne tratează, pe noi, cu „o indulgență zimbitoare”, pentru oribila crimă săvârșită de un... preot ortodox care a scris un articol pentru unirea cu Roma (Vremile s'au schimbat, logica rămâne). — Și fiind am ajuns la zâmbete indulgente, ne putem permite noi un simplu regret pentru lipsa de curaj a celor cari mărturisesc că „n'au înțeles să pună nimic pe plan universal [problema unirii bisericilor], ci s'au limitat la examinarea ei în cadrul mai redus al vieții noastre naționale...” Păcat de limitare care duce la d. reduș. Fiindcă iată concluzia la care se ajunge: „Întâi trebuie să restabilim unitatea religioasă a țării, și abia după aceea să ne gândim la unirea în credință cu alte națiuni, în spiritul voit de Mântuitorul.” — Ciudat, nu? Vorbim de unirea în credință creștină, și totuși pe Mântuitorul îl dăm la o parte, mai aștepte... Cât? De sigur cel puțin până ne va isprăvi noi micile răfuei și interese casnice. Frica de tot! — Și când te gândești că interesele noastre naționale se integrează perfect în marea unire voită Mântuitorului și le-am putea servi deodată, prin acest act, pe amândouă!

Chităm, cu mulțumită, primirea următoarelor abonamente:

Pe 1940 câte 200 Lei: T. Dan, Ghilad. — Boitor, Oradea.

Pe 1939 câte 200 Lei: Dr. T. German, Cluj. Of. Parohial Eriu, Sâncraiu.

Alte sume: I. Tincu, Lugoj Lei 100 sept. 1940. — PP. Iezuiți, Cernăuți Lei 600 pe 1937—1938. A. Păltineanu, Tg.-Mureș Lei 200 pe 1937. — A. Chișiu, Tg.-Mureș Lei 200 pe 1938. — I. Juga, Mediaș Lei 200 pe 1936. — Dr. O. Micu, Făgăraș Lei 600 pe 1937—1938. Dr. Al. Borza, Cluj Lei 1000 pe 1930—1934. — V. M. Șan, Dicioșămmărtin Lei 300 din 1 Iulie 1938—31 Iulie 1939. — V. Boeriu, Sătmărel Lei 300 din 1 Iulie 1938—Decembrie 1939. — Al. Mureșan, Gherla Lei 200 pe 1938. — N. Feier, Bogata-de-jos Lei 400 pe 1939—1940. Of. Paroh. Uricani Lei 600 pe 1937—1939. — Of. Paroh. Hășdate Lei 800 pe 1936—1939. — Of. Paroh. Poieni Ilvei Lei 400 pe 1939—1940. — Of. Paroh. Preș. Veche Lei 400 pe 1938—1939. — Of. Paroh. Valea-nului Lei 600 pe 1937—1939. — Of. Paroh. Domănești Lei 400 pe 1939—1940. Of. Paroh. Halmosd Lei 400 pe 1938—1939. — Of. Paroh. Botiza Lei 400 pe 1939—1940.

Prin „Unirea Poporului” am primit următoarele sume: Of. Paroh. Galoș-Petru Lei 200 anul 1936. — Of. Paroh. Budești (p. Ocna-Șugatag) 200 pe anul 1938. — Al. Terdic, Petru Lei 600 pe anii 1935—1937.

Prin Banca „Patria” Blaj, am primit: S. Peculea, Cluj Lei 600 pentru anii 1935—1937.

Convocare

Domnii acționari ai fostei Soc. de editură „Sf. Unire”, sunt invitați în virtutea art. 43, 44 și 45 din statute, pentru ziua de **Duminică 31 Martie 1940**, ora 4 d. m., la **adunarea generală în vederea lichidării definitive**, care se va ține în localul Administrației Centr. Capitulare din Blaj.

Membrii lichidatori: **Dr. Victor Macaveiu, George Dănilă, Augustin Folea, Iuliu Mălosiș Bucur.**

FRIDERIC HÖNIC

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Ceamal veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scame de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376

